

Vlastní náplň činnosti Unie

Oblasti integrace

Cíle EU (čl. 3 SEU):

- 1. Cílem Unie je podporovat **mír, své hodnoty a blahobyt svých obyvatel.**
- 2. Unie poskytuje svým občanům **prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic**, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s ochranou vnějších hranic, ...
- 3. Unie vytváří **vnitřní trh**. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, ...
- 4. Unie vytváří **hospodářskou a měnovou unii**, jejíž měnou je euro.
- 5. Ve svých **vztazích s okolním světem** Unie zastává a podporuje své hodnoty a zájmy a přispívá k ochraně svých občanů.

• **Prostředky k dosažení cílů EU:**

- **(1) jednotný vnitřní trh (hlavně ekonomická integrace).**
- **(2) prostor svobody, bezpečnosti a práva (následky ekonomické integrace v mimoekonomické oblasti).**
- **(3) hospodářská a měnová unie (vyšší forma ekonomické integrace)**
- **(4) spolupráce v oblasti zahraniční politiky**

Hodnoty EU – čl. 2 Smlouvy o EU

Unie je založena na hodnotách

úcty k lidské důstojnosti,

svobody,

demokracie,

rovnosti,

právního státu a

dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin.

Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se **pluralismem, nepřípustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.**

Občanství EU (od 1993)

Maastrichtská smlouva o EU 1992/1993

KAŽDÝ OBČAN ČLENSKÉHO STÁTU JE OBČANEM UNIE

doplňuje (nenahrazuje) státní občanství

žádné povinnosti

práva:

- volný pohyb a pobyt,
- volební právo (EP, místní zastupitelstva)
- petice, stížnosti ombudsmanovi
- diplomatická a konzulární ochrana

Prostředky k dosažení cílů EU:

- **(1) jednotný vnitřní trh (hlavně ekonomická integrace),**
- **(2) prostor svobodv. bezpečnosti a práva (následky ekonomické integrace v mimoekonomické oblasti),**
- **(3) hospodářská a měnová unie (vyšší forma ekonomické integrace)**
- **(4) spolupráce v oblasti zahraniční politiky**

1. Jednotný vnitřní trh (ekonomická integrace)

Pojem jednotného vnitřního trhu - 1

- *Definice (čl. 26/2 SFEU): Vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními Smluv.*
- **(původně: společný trh)**
- **První složka vnitřního trhu:**
- **4 základní svobody** – volný pohyb zboží, osob, služeb, kapitálu

Pojem jednotného vnitřního trhu - 2

- **Druhá složka vnitřního trhu:**

- **společné politiky (oblasti integrace)**

základní (původní - již ve společném trhu) – zemědělská, dopravní, společná obchodní, sociální, (soutěžní)

novější (Maastricht – až v jednotném vnitřním trhu)

- vízová, azylová a přistěhovalecká,
- hospodářská a měnová,
- fiskální (daně)
- ochrana spotřebitele,
- hospodářská a sociální soudržnost,
- ochrana životního prostředí,
- rozvojová spolupráce aj.

Společný trh

- Založen na 4 základních svobodách:
- **volný pohyb zboží, osob, služeb, kapitálu**
 - budován v 50. a 60. letech, funguje až do 1993, kdy se mění na jednotný vnitřní trh
 - **Původně** zcela převažující, prakticky **jediný smysl** evropské hospodářské integrace (EHS)
 - prosazeno s h o r a (ekonomické zájmy velkých hospodářských subjektů) – nutnost velkého trhu k zajištění odbytu stále rostoucího množství produktů
 - prospěšné i pro spotřebitele (obyvatelstvo)
 - společné politiky: tradiční – zeměd-dopr-obch

Období stagnace 70.-80. léta

- sílil tlak na
 - zrušení dosavadních překážek volného pohybu,
 - odbourání všech hraničních kontrol uvnitř Společenství a
 - odstranění zbývajících důvodů, které vedly k fragmentaci trhu
- 1985: „Bílá kniha pro dokončení vnitřního trhu.“
- odstranit přetrvávající překážky – 3 typy:
 - tzv. **materiální překážky** - odstranění kontrol zboží i osob na vnitřních hranicích,
 - **technické překážky**, týkající se rozdílných národních předpisů upravujících, jak technické parametry výrobků, tak existující procedury k ověřování technických parametrů zboží,
 - **fiskální překážky**, v rámci nichž bylo primárním cílem Společenství odstranit rozdíly v daňově-právních předpisech.

Společný trh x jednotný vnitřní trh - shrnutí

- **přechod** od společného trhu k jednotnému vnitřnímu trhu (vyšší stupeň): cca 1993
- **právní nástroje**: Jednotný evropský akt 1986, Maastrichtská smlouva
- ql a qt rozšíření 4 základních **svobod**
- Maastricht: zavedení **nových společných politik**, perspektiva jednotné měny

Sbližování (harmonizace) práva – nezbytná podmínka fungování vnitřního trhu

- Právní režim EU tvoří:
 - vlastní **předpisy EU** – primární právo, nařízení platné ve všech členských státech
 - právní předpisy **členských států** přizpůsobené (modifikované) podle směrnic = **výsledek sbližování práva**

Nástrojem sbližování práva jsou směrnice.

Čtyři základní svobody

volný pohyb:

1. zboží (volný obchod)
2. osob (práce, podnikání)
3. služeb
4. kapitálu (platby, investice)

Co je zboží ?

- Definice pojmu zboží jen v judikatuře SDEU - a to v rozsudku *Komise vs. Itálie 7/68*: „*produkt ocenitelný v penězích, který je způsobilý být předmětem obchodní transakce.*“
- Následná bohatá judikatura: **zboží** znamená také např.
 - **zemědělské výrobky**,
 - **umělecké předměty** (včetně mincí se sběratelskou hodnotou),
 - předměty duševního vlastnictví,
 - zboží dovezené a určené k osobní spotřebě jednotlivce (léky či výrobky běžné spotřeby),
 - **odpady** ať už recyklovatelné či nerecyklovatelné
 - **energie**.
 - Není zbožím **res extra commercium**, tedy např. zbraně, lidské orgány, drogy

Volný pohyb zboží (uvnitř Unie)

- Co je „**volný**“ pohyb zboží (obchod) - překážky obchodu k odstranění:
 - **fiskální**
 - **zákaz cel** a jiných dávek, **daňové** diskriminace
odstraněno bez výjimek
 - **jiné (administrativní)**
 - **zákaz množstevních omezení**, zákazů a jiných omezení dovozu a vývozu
odstraněno z větší části – možné výjimky
 - **další**
 - např. státní monopoly obchodní povahy
zákaz omezování dovozu

Administrativní překážky. Kvantitativní omezení dovozu a **opatření s rovnocenným účinkem 1**

- Jakékoli opatření státu, které vede (i nepřímo) k omezení dovozu zboží z jiného členského státu.
- Čl. 34: *Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá **opatření s rovnocenným účinkem**, jsou mezi členskými státy zakázána.*
- Samo množstevní omezení (kvóty a zákazy) jasné.
- ***Chybí definice opatření s rovnocenným účinkem*** (vymezení) = specifikováno v judikatuře SDEU – stovky rozsudků
- - *původce opatření: stát (nikoli soukromý subjekt) – různé formy*

Kvantitativní omezení dovozu a opatření s rovnocenným účinkem: **dovolené výjimky (= omezení dovozu) (čl. 36 SFEU)**

- ochrana veřejné mravnosti
- ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti
- ochrana života a zdraví
- ochrana kulturního bohatství
- ochrana práv k duševnímu vlastnictví
- **DŮLEŽITÁ** obecná podmínka: není svévolná diskriminace ani skryté omezování obchodu

2. *Pohyb osob mimo ekonomický rámec jednotného vnitřního trhu*

Prostor svobody,
bezpečnosti a práva
(neekonomická integrace)

Prostor svobody, bezpečnosti a práva

- Cíle Unie: čl. 67
 - zajišťuje uvnitř pohyb osob bez kontrol a rozvoj společné politiky azylu, přistěhovalectví a ostrahy vnějších hranic (SVOBODA)
 - usiluje o zajištění vysoké úrovně bezpečnosti v oblasti policejní ochrany a trestního práva (BEZPEČNOST)
 - usnadňuje přístup ke spravedlnosti (uznávání rozhodnutí v civilních věcech) (+ ...) (PRÁVO)

SVOBODA - přehled

- svoboda pohybu a pobytu pro občany EU bez návaznosti na ekonomickou aktivitu (občanství EU)
- nový režim **vnitřních hranic** – bez kontrol
 - týká se i cizinců
 - mimořádně a dočasně lze kontroly obnovit
- důkladné kontroly na **vnějších hranicích**
 - kontroly dvojího stupně na hraničních přechodech
 - ostraha hranic, problémy s mořskou hranicí
 - FRONTEX
- režim **cizinců ze 3. států** (víza, azyl, uprchlíci)
 - jednotný azylový status
 - společná vízová politika
 - společná přistěhovalecká politika (řízení migračních toků, modrá karta)
 - uprchlíci: Ženevská úmluva (1951) a Protokol (1967)